

Bruksela, dnia 24.2.2022 r.
COM(2022) 64 final

ANNEX

ZAŁĄCZNIK

do

DECYZJI RADY

dotyczącej podpisania, w imieniu Unii, i tymczasowego stosowania Umowy między Unią Europejską, z jednej strony, a rządem Wysp Owczych, z drugiej strony, w sprawie uczestnictwa Wysp Owczych w programach unijnych

ZAŁĄCZNIK

Umowa między Unią Europejską, z jednej strony, a rządem Wysp Owczych, z drugiej strony, w sprawie udziału Wysp Owczych w programach unijnych

Unia Europejska (zwana dalej „Unią”),

z jednej strony,

oraz

Rząd Wysp Owczych (zwany dalej „Wyspami Owczymi”),

z drugiej strony,

zwane dalej „Stronami”,

ODNOTOWUJĄC, że Wyspy Owce pragną włączyć się w szerszy zakres programów i działań Unii;

MAJĄC NA UWADZE, że Wyspy Owce zawierają niniejszą umowę w imieniu Królestwa Danii zgodnie z ustawą w sprawie zawierania przez rząd Wysp Owczych umów na mocy prawa międzynarodowego;

PRAGNĄC ustanowić trwałe ramy współpracy między Stronami wraz z jasnymi i precyzyjnymi warunkami uczestnictwa Wysp Owczych w programach i działaniach Unii, a także mechanizm ułatwiający ustanowienie takiego udziału w poszczególnych programach lub działaniach Unii;

ODNOTOWUJĄC w szczególności wolę Wysp Owczych dotyczącą dalszego wzmocnienia stosunków z Unią w zakresie ich kompetencji, w tym między innymi współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji, a także kształcenia, szkolenia, młodzieży, kultury i sportu;

UWZGLĘDNIAJĄC wspólne cele, wartości i silne powiązania Stron w dziedzinie badań naukowych i innowacji, ustanowione w przeszłości w umowach stowarzyszeniowych z tytułu kolejnych programów ramowych w zakresie badań i innowacji¹, oraz uznając wspólną chęć Stron dalszego rozwijania, wzmocnienia, pobudzania i rozszerzania łączących je stosunków i współpracy w tym zakresie;

MAJĄC NA UWADZE, że program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” Unii Europejskiej (zwany dalej programem „Horyzont Europa”) został ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695²;

¹ Umowa między Unią Europejską a rządem Wysp Owczych o współpracy naukowo-technicznej (Dz.U. L 245 z 17.9.2010, s. 2), Umowa o współpracy naukowej i technologicznej między Unią Europejską a Wyspami Owczymi włączająca Wyspy Owce na zasadzie stowarzyszenia do programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji na lata 2014–2020 „Horyzont 2020” (Dz.U. L 35 z 11.2.2015, s. 3).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

UWZGLĘDNIAJĄC wysiłki Unii, aby poprzez połączenie sił z partnerami międzynarodowymi przewodzić działaniom podejmowanym w odpowiedzi na globalne wyzwania zgodnie z planem działania na rzecz ludzi, planety i dobrobytu zawartym w dokumencie „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” Organizacji Narodów Zjednoczonych, oraz doceniając fakt, że badania naukowe i innowacje są kluczowymi czynnikami napędzającymi innowacyjny zrównoważony wzrost i zasadniczym narzędziem jego realizacji na drodze ku konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej;

UZNAJĄC ogólne zasady określone w rozporządzeniu (UE) 2021/695;

UZNAJĄC cele odnowionej europejskiej przestrzeni badawczej, jakimi są stworzenie wspólnej przestrzeni naukowo-technicznej, utworzenie jednolitego rynku badań naukowych i innowacji, wspieranie i ułatwianie współpracy między organizacjami działającymi w obszarze badań i innowacji, w tym szkołami wyższymi, oraz wymiany najlepszych praktyk i atrakcyjnych możliwości kariery naukowej, ułatwianie transgranicznej i międzysektorowej mobilności naukowców, sprzyjanie swobodnemu przepływowi wiedzy naukowej i innowacji, propagowanie poszanowania wolności nauki i wolności badań naukowych, wspieranie działań w zakresie edukacji naukowej i komunikacji naukowej oraz pobudzanie konkurencyjności i atrakcyjności uczestniczących gospodarek, a także fakt, że państwa stowarzyszone z programem „Horyzont Europa” są kluczowymi potencjalnymi partnerami w tym przedsięwzięciu;

PODKREŚLAJĄC rolę partnerstw europejskich w podejmowaniu niektórych z najpilniejszych wyzwań stojących przed Europą w ramach skoordynowanych inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji w znacznym stopniu przyczyniających się do realizacji tych priorytetów Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, które wymagają masy krytycznej i długoterminowej wizji, a także znaczenie zaangażowania w te europejskie partnerstwa państw stowarzyszonych;

DAJĄC do ustanowienia wzajemnie korzystnych warunków w celu stworzenia godnych miejsc pracy, wzmocnienia i wspierania ekosystemów innowacji Stron poprzez wspomaganie przedsiębiorstw we wprowadzaniu innowacji i zwiększaniu skali na rynkach Stron oraz ułatwianie absorpcji, jak również stosowania i dostępności innowacji, w tym poprzez działania w zakresie budowania zdolności;

UZNAJĄC, że wzajemny udział w programach w zakresie badań naukowych i innowacji drugiej strony powinien przynieść obopólne korzyści; uznając jednocześnie, że Strony zastrzegają sobie prawo do ograniczenia lub warunkowania uczestnictwa w swoich programach w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w działaniach związanych z ich aktywami strategicznymi, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza umowa (zwana dalej „umową”) ustanawia zasady mające zastosowanie do udziału Wysp Owczych w każdym programie lub działaniu Unii.

Artykuł 2

Definicje

Na użytek niniejszego porozumienia stosuje się następujące definicje:

a) „akt podstawowy” oznacza:

(i) akt prawny przyjęty przez instytucję lub instytucje Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający program, będący podstawą prawną danego działania i wykonania odpowiadających mu wydatków zapisanych w budżecie Unii lub gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej mających pokrycie w budżecie Unii, w tym wszelkie zmiany i wszelkie odpowiednie akty instytucji Unii, które uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac, lub

(ii) akt prawny przyjęty przez instytucję lub instytucje Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający działanie finansowane z budżetu Unii inne niż programy, w tym wszelkie zmiany i wszelkie odpowiednie akty instytucji Unii, które uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac;

b) „umowa o finansowaniu” oznacza umowę dotyczącą programów i działań Unii na podstawie protokołów do niniejszej umowy dotyczących programów i działań, w których uczestniczą Wyspy Owcze, wykonujące środki finansowe Unii, takie jak: umowy o udzielenie dotacji, umowy o przyznaniu wkładu, ramowe umowy o partnerstwie finansowym, umowy w sprawie finansowania i umowy w sprawie gwarancji;

c) „inne zasady dotyczące realizacji programów i działań Unii” oznaczają zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046³ („rozporządzenie finansowe”) mające zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także w programie prac lub w zaproszeniach lub innych unijnych procedurach wyboru;

d) „unijna procedura wyboru” oznacza procedurę przyznawania unijnego finansowania wszczętą przez Unię lub przez osoby lub podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii;

e) „podmiot z Wysp Owczych” oznacza podmiot jakiegokolwiek rodzaju – osobę fizyczną, osobę prawną lub inny podmiot – który może uczestniczyć w działaniach objętych programem lub działaniem Unii zgodnie z aktem podstawowym i który ma miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych.

Artykuł 3

Ustanowienie udziału

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

1. Wyspy Owce zostają dopuszczone do udziału w programach, działaniach lub, w wyjątkowych przypadkach, w tych programach lub działaniach Unii, które są otwarte na udział Wysp Owczych, oraz przyczyniają się do ich realizacji zgodnie z aktami podstawowymi i zgodnie z protokołami.

2. Szczegółowe warunki uczestnictwa Wysp Owczych w programie ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji (2021–2027) określono w Protokole w sprawie stowarzyszenia Wysp Owczych z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (2021–2027). Niezależnie od postanowień art. 15 ust. 7 niniejszej umowy protokół ten może zostać zmieniony przez wspólny komitet ustanowiony na mocy niniejszej umowy.

3. Niezależnie od postanowień art. 15 ust. 7 niniejszej umowy, szczególne zasady i warunki uczestnictwa Wysp Owczych w każdym innym konkretnym programie lub działaniu Unii są określone w protokołach do niniejszej umowy, które zostaną przyjęte i zmienione przez wspólny komitet ustanowiony na mocy niniejszej umowy.

4. Protokoły:

a) określają programy i działania Unii lub, w wyjątkowych przypadkach, części programów lub działań Unii, w których Wyspy Owcze uczestniczą;

b) określają czas trwania udziału, który odnosi się do okresu, w którym Wyspy Owcze i podmioty z Wysp Owczych mogą ubiegać się o unijne finansowanie lub w którym można im powierzyć wykonywanie środków finansowych Unii;

c) określają szczególne warunki udziału Wysp Owczych i podmiotów z Wysp Owczych, w tym szczególne zasady wykonania warunków finansowych przewidzianych w art. 6 i 7 niniejszej umowy, szczególne zasady mechanizmu korekty przewidzianego w art. 8 niniejszej umowy oraz warunki udziału w strukturach utworzonych na potrzeby realizacji tych programów lub działań Unii. Warunki te muszą być zgodne z niniejszą Umową i aktami podstawowymi oraz aktami jednej lub większej liczby instytucji Unii ustanawiającymi takie struktury;

d) w stosownych przypadkach określają kwotę wkładu Wysp Owczych w program unijny realizowany za pośrednictwem instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej.

Artykuł 4

Zgodność z programem lub zasadami działania

1. Wyspy Owcze uczestniczą w unijnych programach, działaniach lub ich częściach objętych protokołami do niniejszej umowy na warunkach określonych w niniejszej umowie, jej protokołach, aktach podstawowych i innych zasadach dotyczących wdrażania programów i działań Unii.

2. Warunki, o których mowa w ust. 1, obejmują:

a) kwalifikowalność podmiotów z Wysp Owczych i wszelkie inne warunki kwalifikowalności dotyczące Wysp Owczych, w szczególności pochodzenia, miejsca prowadzenia działalności lub obywatelstwa;

b) warunki mające zastosowanie do składania, oceny i wyboru wniosków oraz do realizacji działań przez kwalifikujące się podmioty z Wysp Owczych.

3. Warunki, o których mowa w ust. 2 lit. b), są równoważne z warunkami mającymi zastosowanie do kwalifikujących się podmiotów z państw członkowskich, w tym z

poszanowaniem środków ograniczających Unii Europejskiej⁴, chyba że warunki, o których mowa w ust. 1, stanowią inaczej.

Artykuł 5

Udział Wysp Owczych w zarządzaniu programami lub działaniami

1. Przedstawicielom lub ekspertom z Wysp Owczych lub ekspertom wyznaczonym przez Wyspy Owcze zezwala się na uczestnictwo w roli obserwatorów – chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich, lub w odniesieniu do programów lub działań, w których Wyspy Owcze nie uczestniczą – w komitetach, posiedzeniach grup ekspertów lub innych podobnych posiedzeniach, w których uczestniczą przedstawiciele lub eksperci państw członkowskich lub eksperci wyznaczeni przez państwa członkowskie, wspierających Komisję Europejską w realizacji programów, działań, lub ich części, oraz w zarządzaniu nimi, w których to programach lub działaniach uczestniczą Wyspy Owcze zgodnie z art. 3, lub ustanowionych przez Komisję Europejską w odniesieniu do wdrażania prawa Unii w związku z tymi programami i działaniami lub ich częściami. Przedstawiciele lub eksperci Wysp Owczych lub eksperci wyznaczeni przez Wyspy Owcze nie są obecni podczas głosowań. Wyspy Owcze są informowane o wyniku głosowania.
2. W przypadku gdy eksperci lub oceniający nie są mianowani na podstawie obywatelstwa, obywatelstwo nie stanowi powodu do wykluczenia ekspertów i oceniających z Wysp Owczych.
3. Z zastrzeżeniem warunków przewidzianych w ust. 1, uczestnictwo przedstawicieli Wysp Owczych w posiedzeniach, o których mowa w ust. 1, lub w innych posiedzeniach związanych z realizacją programów lub działań, odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich, w szczególności dotyczące prawa do zabierania głosu, otrzymywania informacji i dokumentacji, chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich lub w odniesieniu do programu lub działania, w których Wyspy Owcze nie uczestniczą, a także zwrotu kosztów podróży i utrzymania.
4. W protokołach do niniejszej umowy można określić dodatkowe zasady dotyczące uczestnictwa ekspertów, a także uczestnictwa Wysp Owczych w radach zarządzających i strukturach utworzonych do celów realizacji programów lub działań Unii, jak określono w odpowiednim protokole.

Artykuł 6

Warunki finansowe

1. Udział Wysp Owczych lub podmiotów z Wysp Owczych w unijnych programach, działaniach lub ich częściach jest uzależniony od wniesienia przez Wyspy Owcze wkładu finansowego do odpowiedniego finansowania z budżetu Unii.

⁴ Unijne środki ograniczające to środki ograniczające przyjęte zgodnie Traktatem o Unii Europejskiej lub Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

2. Wkład finansowy ma formę sumy:
 - a) opłaty z tytułu uczestnictwa oraz
 - b) wkładu operacyjnego.
3. Wkład finansowy ma formę rocznej płatności dokonywanej w jednej racie lub w większej ich liczbie.
4. Bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu i art. 7 opłata z tytułu uczestnictwa wynosi 4 % rocznego wkładu operacyjnego i nie podlega korektom z mocą wsteczną. Od 2028 r. wspólny komitet może dostosować wysokość opłaty z tytułu uczestnictwa.
5. Z wkładu operacyjnego pokrywa się wydatki operacyjne i wydatki na wsparcie; ma on charakter dodatkowy, zarówno w środkach na zobowiązania, jak i środkach na płatności, względem kwot zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na programy lub działania, lub wyjątkowo na ich części, powiększonych, w stosownych przypadkach, o zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel nie pochodzące z wkładów finansowych w programy i działania Unii, przekazanych przez innych darczyńców, jak określono w odpowiednim protokole do niniejszej umowy.
6. Początkowy wkład operacyjny opiera się na kluczu do ustalenia wkładu określonym jako stosunek produktu krajowego brutto (PKB) Wysp Owczych w cenach rynkowych do PKB Unii Europejskiej w cenach rynkowych. PKB w cenach rynkowych, który ma być stosowany, jest określany przez właściwe służby Komisji w oparciu o najnowsze dane statystyczne dostępne do obliczeń budżetowych w roku poprzedzającym rok, w którym roczna płatność jest należna. W drodze odstępstwa, w odniesieniu do 2021 r. początkowy wkład operacyjny opiera się na PKB w 2019 r. według cen rynkowych. Dostosowania tego klucza do ustalenia wkładu mogą zostać określone w odpowiednich protokołach.
7. Wkład operacyjny opiera się na zastosowaniu klucza do ustalenia wkładu względem pierwotnych środków na zobowiązania powiększonych jak przewidziano w ust. 5 niniejszego artykułu, zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na dany rok na potrzeby finansowania programów lub działań, lub wyjątkowo ich części, w których uczestniczą Wyspy Owcze.
8. Opłaty z tytułu uczestnictwa, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, mają następującą wartość w latach 2021–2027:
 - 2021 r.: 0,5 %;
 - 2022 r.: 1 %;
 - 2023 r.: 1,5 %;
 - 2024 r.: 2 %;
 - 2025 r.: 2,5 %;
 - 2026 r.: 3 %;
 - 2027 r.: 4 %.
9. Na wniosek Unia przekazuje Wyspom Owczym informacje dotyczące ich udziału finansowego określonego w informacjach dotyczących budżetu, rachunkowości, wyników i ewaluacji przekazywanych organom budżetowym Unii i jej organom udzielającym absolutorium w odniesieniu do programów i działań Unii, w których

Wyspy Owcze uczestniczą. Informacje te są przekazywane z należyтым uwzględnieniem przepisów Unii i Wysp Owczych dotyczących poufności i ochrony danych oraz pozostają bez uszczerbku dla informacji, do których otrzymywania Wyspy Owcze są uprawnione na mocy art. 10 niniejszej umowy.

10. Wszystkie wkłady Wysp Owczych lub płatności ze strony Unii oraz obliczenia kwot należnych lub kwot otrzymywanych dokonywane są w euro.
11. Szczegółowe postanowienia dotyczące wprowadzenia w życie niniejszego artykułu są zawarte w odpowiednich protokołach.

Artykuł 7

Program i działania, do których ma zastosowanie mechanizm dostosowania

1. Jeśli tak przewiduje odpowiedni protokół, wkład operacyjny programu, działania, lub ich części, na rok N może zostać skorygowany w górę lub w dół ze skutkiem wstecznym w kolejnym roku lub w kolejnych latach na podstawie zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania przyznanych na ten rok, ich wykonania poprzez zobowiązania prawne oraz ich umorzenia.
2. Pierwszej korekty dokonuje się w roku N+1, gdy początkowa składka jest korygowana w górę lub w dół o różnicę między wkładem początkowym a wkładem skorygowanym obliczonym poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu z roku N, skorygowanego poprzez zastosowanie współczynnika, o ile przewiduje to odpowiedni protokół, do sumy:
 - a) zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania zatwierdzonych w roku N na podstawie przyjętego budżetu Unii oraz w stosunku do środków na zobowiązania odpowiadających umorzeniom ponownie oddanym do dyspozycji oraz
 - b) wszelkich zewnętrznych środków z dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych innych darczyńców na rzecz programów i działań Unii objętych zakresem każdego odpowiedniego protokołu do niniejszej umowy i które były dostępne na koniec roku N.
3. W każdym kolejnym roku, aż do spłacenia lub umorzenia wszystkich zobowiązań budżetowych finansowanych ze środków na zobowiązania pochodzących z roku N, i nie później niż trzy lata po zakończeniu programu lub po zakończeniu wieloletnich ram finansowych odpowiadających rokowi N, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej, Unia oblicza korektę wkładu na rok N, zmniejszając wkład Wysp Owczych o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu, skorygowaną, jeżeli przewiduje to odpowiedni protokół, na rok N względem umorzeń dokonywanych każdego roku wobec zobowiązań na rok N finansowanych z budżetu Unii lub z umorzeń ponownie oddanych do dyspozycji.
4. Jeżeli środki budżetowe pochodzące z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych w programy i działania Unii od innych darczyńców objętych każdym z odpowiednich protokołów do niniejszej umowy, zostaną anulowane, wkład Wysp Owczych na rzecz odpowiedniego programu Unii, działania lub jego części zmniejsza się o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu w roku N, skorygowaną, jeżeli przewiduje to odpowiedni protokół, do anulowanej kwoty.

Artykuł 8

Programy i działania, do których ma zastosowanie mechanizm automatycznej korekty

1. Mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie do tych programów i działań Unii, lub ich części, do których zastosowanie mechanizmu automatycznej korekty przewidziano w odpowiednim protokole. Stosowanie tego mechanizmu automatycznej korekty może zostać ograniczone do części programu lub działania określonych w odpowiednim protokole, realizowanych poprzez dotacje, w odniesieniu do których organizowane są zaproszenia do składania wniosków. Szczegółowe zasady wskazywania części programu lub działania, do których mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie lub nie ma zastosowania, można ustanowić w odpowiednim protokole.
2. Kwota automatycznej korekty dla programu lub działania, lub ich części, odpowiada różnicy między pierwotnymi kwotami zobowiązań prawnych faktycznie zaciągniętych z Wyspami Owczymi lub podmiotami z Wysp Owczych, finansowanymi ze środków na zobowiązania w danym roku, a odpowiednim wkładem operacyjnym wniesionym przez Wyspy Owcze i skorygowanym zgodnie z art. 7, z wyłączeniem wydatków na wsparcie, obejmującym ten sam okres.
3. Szczegółowe zasady ustalania odpowiednich kwot zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w tym w przypadku konsorcjów, a także obliczania automatycznej korekty, mogą zostać określone w odpowiednim protokole.

Artykuł 9

Przeglądy i audyty

1. Unia ma prawo przeprowadzać, zgodnie z mającymi zastosowanie aktami co najmniej jednej instytucji lub co najmniej jednego organu Unii oraz zgodnie z postanowieniami stosownych porozumień lub umów, przeglądy i audyty techniczne, naukowe, finansowe lub inne rodzaje przeglądów i audytów w pomieszczeniach dowolnej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych lub każdego podmiotu prawnego mającego siedzibę na Wyspach Owczych, otrzymujących finansowanie Unii Europejskiej, jak również w pomieszczeniach dowolnej osoby trzeciej uczestniczącej we wdrażaniu środków finansowych Unii, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych. Takie kontrole i audyty mogą być przeprowadzane przez pracowników instytucji i organów Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, lub przez inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską zgodnie z prawem Unii.
2. Pracownikom instytucji i organów Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, oraz pozostałym osobom upoważnionym przez Komisję Europejską przysługuje odpowiedni dostęp do miejsc, prac i dokumentów (w wersji papierowej oraz elektronicznej), jak również do wszystkich informacji potrzebnych w celu przeprowadzenia takich audytów, w tym prawo do uzyskania fizycznej/elektronicznej kopii oraz wyciągów z wszelkich dokumentów lub zawartości wszelkich nośników danych będących w posiadaniu objętej audytem osoby fizycznej lub prawnej lub objętej audytem osoby trzeciej.

3. Wyspy Owcze nie sprzeciwiają się prawu wjazdu na Wyspy Owcze i dostępowi do pomieszczeń pracowników i innych osób, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w związku z wykonywaniem przez te osoby obowiązków, o których mowa w niniejszym artykule, ani nie stwarzają żadnych szczególnych przeszkód w korzystaniu z tego prawa lub dostępu.
4. Przeglądy i audyty można przeprowadzać, również po zawieszeniu stosowania protokołu do niniejszej umowy zgodnie z jej art. 15 ust. 4, zaprzestaniu jej tymczasowego stosowania lub rozwiązaniu niniejszej umowy, na warunkach określonych w mających zastosowanie aktach co najmniej jednej instytucji lub co najmniej jednego organu Unii oraz zgodnie z postanowieniami stosownych porozumień lub umów dotyczących dowolnego zobowiązania prawnego związanego z wykonaniem budżetu Unii, podjętego przez Unię przed datą wejścia w życie zawieszenia stosowania odpowiedniego protokołu, zaprzestania tymczasowego stosowania niniejszej umowy lub jej rozwiązania.

Artykuł 10

Zwalczanie nieprawidłowości, nadużyć finansowych i innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii

1. Komisja Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) są upoważnione do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, na terytorium Wysp Owczych. Dochodzenia te prowadzi się zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w mających zastosowanie aktach prawnych co najmniej jednej instytucji Unii.
2. Właściwe organy Wysp Owczych informują w rozsądnym terminie Komisję Europejską lub OLAF o wszelkich stwierdzonych przez te organy przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innych nielegalnych działaniach naruszających interesy finansowe Unii lub o wszelkich podejrzeniach dotyczących takich nieprawidłowości, nadużyć lub nielegalnych działań.
3. Kontrole na miejscu i inspekcje można przeprowadzać w pomieszczeniach dowolnej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych lub podmiotu prawnego mającego siedzibę na Wyspach Owczych, otrzymujących finansowanie unijne, jak również w pomieszczeniach dowolnej osoby trzeciej uczestniczącej we wdrażaniu środków finansowych Unii, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych.
4. Takie kontrole na miejscu i inspekcje są przygotowywane i prowadzone przez Komisję Europejską lub OLAF w ścisłej współpracy z właściwym organem Wysp Owczych wyznaczonym przez rząd Wysp Owczych. Wyznaczony organ otrzymuje odpowiednio wcześniej informację dotyczącą przedmiotu, celu i podstawy prawnej kontroli oraz inspekcji, co umożliwia mu zapewnienie pomocy. W związku z powyższym urzędnicy właściwych organów Wysp Owczych mogą uczestniczyć w kontrolach na miejscu oraz inspekcjach.
5. Na wniosek organów Wysp Owczych mogą one również przeprowadzać kontrole na miejscu i inspekcje wspólnie z Komisją Europejską lub OLAF-em.
6. Pracownicy Komisji i personel OLAF-u mają dostęp do wszystkich informacji i dokumentów, w tym danych komputerowych, dotyczących przedmiotowych

operacji, które są niezbędne w celu właściwego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji. Mogą w szczególności kopiować stosowne dokumenty.

7. Jeżeli osoba, podmiot lub inna osoba trzecia sprzeciwia się kontroli na miejscu lub inspekcji, organy Wysp Owczych – działając zgodnie z krajowymi przepisami i regulacjami – udzielają Komisji Europejskiej lub OLAF-owi pomocy, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia kontroli na miejscu lub inspekcji. Pomoc ta obejmuje wprowadzanie odpowiednich środków zabezpieczających na podstawie prawa krajowego, w szczególności w celu zabezpieczenia dowodów.
8. Komisja Europejska lub OLAF informują organy Wysp Owczych o wynikach takich kontroli i inspekcji. W szczególności Komisja Europejska lub OLAF zgłaszają jak najszybciej właściwemu organowi Wysp Owczych wszelkie stwierdzone przez te instytucje w trakcie kontroli na miejscu lub inspekcji przypadki nieprawidłowości lub podejrzenia dotyczące takich nieprawidłowości.
9. Zgodnie z przepisami Unii Komisja Europejska może nakładać środki i sankcje administracyjne na osoby prawne lub fizyczne z Wysp Owczych uczestniczące w realizacji danego programu lub działania bez uszczerbku dla stosowania prawa karnego Wysp Owczych.
10. W celu prawidłowego wykonania postanowień niniejszego artykułu Komisja Europejska lub OLAF i właściwe organy Wysp Owczych regularnie wymieniają się informacjami oraz, na wniosek jednej ze Stron niniejszej umowy, konsultują się ze sobą.
11. Aby ułatwić skuteczną współpracę i wymianę informacji z OLAF, Wyspy Owce wyznaczają punkt kontaktowy.
12. Wymiana informacji między Komisją Europejską lub OLAF-em a właściwymi organami Wysp Owczych odbywa się z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności. Dane osobowe zawarte w wymienianych informacjach muszą być chronione zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.
13. Organys Wysp Owczych współpracują z Prokuraturą Europejską, aby umożliwić jej wypełnianie obowiązku prowadzenia dochodzeń, ścigania i stawiania przed sądem sprawców i współsprawców przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii zgodnie z mającym zastosowanie prawodawstwem.

Artykuł 11

Zmiany w art. 9 i 10

Wspólny komitet ustanowiony na mocy niniejszej umowy może zmienić art. 9 i 10 niniejszej umowy, w szczególności w celu uwzględnienia zmian aktów co najmniej jednej instytucji Unii.

Artykuł 12

Odzyskiwanie należności i egzekucja

1. Decyzje przyjęte przez Komisję Europejską nakładające zobowiązanie pieniężne na osoby prawne lub fizyczne inne niż państwa w odniesieniu do wszelkich roszczeń wynikających z programów, działań, czynności lub projektów Unii podlegają wykonaniu na Wyspach Owczych. Do decyzji dołącza się tytuł egzekucyjny bez

jakichkolwiek formalności innych niż weryfikacja autentyczności decyzji przez organ krajowy wyznaczony do tego celu przez rząd Wysp Owczych. Rząd Wysp Owczych informuje Komisję i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wyznaczonym organie krajowym. Zgodnie z art. 13 Komisja Europejska jest uprawniona do powiadomienia o takich podlegających wykonaniu decyzjach bezpośrednio osoby mające miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych i podmioty prawne mające siedzibę na Wyspach Owczych. Egzekucja przebiega zgodnie z przepisami prawa i regułami proceduralnymi Wysp Owczych.

2. Wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie lub porozumieniu w związku z programami, działaniami, czynnościami lub projektami Unii stanowią na Wyspach Owczych tytuł egzekucyjny na takich samych zasadach, jak decyzje Komisji Europejskiej, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest sądem właściwym w zakresie kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji, o której mowa w ust. 1, i wstrzymania jej wykonania. Jednakże kontrola prawidłowości przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego podlega właściwości sądów Wysp Owczych.

Artykuł 13

Komunikacja i wymiana informacji

Instytucje i organy Unii uczestniczące w realizacji programów lub działań Unii lub w kontrolowaniu takich programów lub działań są uprawnione do bezpośredniego komunikowania się, w tym za pośrednictwem elektronicznych systemów wymiany informacji, z każdą osobą fizyczną mającą miejsce zamieszkania na Wyspach Owczych lub każdym podmiotem prawnym mającym siedzibę na Wyspach Owczych, otrzymującymi unijne finansowanie, a także z każdą osobą trzecią uczestniczącą w wykonaniu unijnego finansowania mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę na Wyspach Owczych. Takie osoby, podmioty i osoby trzecie mogą przedkładać bezpośrednio instytucjom i organom Unii wszelkie odpowiednie informacje i dokumenty, do których przedłożenia zobowiązane są na podstawie prawodawstwa Unii mającego zastosowanie do programu lub działania Unii oraz na podstawie umów lub umów o finansowaniu zawartych w celu realizacji tego programu lub działania.

Artykuł 14

Wspólny komitet

- 1) Niniejszym ustanawia się wspólny komitet. Zadania wspólnego komitetu obejmują:
 - a) ocenę, ewaluację i przegląd realizacji niniejszej umowy i jej protokołów, w szczególności:
 - (i) udział i wyniki uczestnictwa podmiotów prawnych z Wysp Owczych w programach i działaniach Unii;
 - (ii) w stosownych przypadkach poziom (wzajemnej) otwartości na uczestnictwo podmiotów prawnych mających siedzibę na terytorium każdej ze Stron w

programach, projektach, działaniach, czynnościach lub ich częściach drugiej Strony;

(iii) wdrożenie mechanizmu wkładu finansowego oraz, w stosownych przypadkach, mechanizmu automatycznej korekty mającego zastosowanie do programów lub działań Unii objętych protokołami do niniejszej Umowy;

(iv) wymianę informacji i, w stosownych przypadkach, badanie wszelkich możliwych kwestii dotyczących wykorzystywania wyników, w tym praw własności intelektualnej;

- b) omawianie na wniosek jednej ze Stron ograniczeń stosowanych lub planowanych przez Strony w zakresie dostępu do ich odpowiednich programów w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w przypadku działań związanych z ich aktywami strategicznymi, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem;
 - c) rozpatrywanie sposobów usprawnienia i rozwijania współpracy;
 - d) wspólne omawianie przyszłych kierunków i priorytetów polityk związanych z programami lub działaniami objętymi protokołami do niniejszej umowy;
 - e) wymianę informacji, między innymi, na temat nowych przepisów, decyzji lub krajowych programów, które są istotne dla realizacji niniejszej umowy i jej protokołów;
 - f) przyjmowanie protokołów do niniejszej umowy w sprawie szczegółowych warunków uczestnictwa Wysp Owczych w unijnych programach, działaniach lub ich częściach lub w razie potrzeby zmienianie takich protokołów;
 - g) zmienianie art. 9 i 10 niniejszej umowy, w szczególności w celu uwzględnienia zmian aktów co najmniej jednej instytucji Unii.
- 2) Decyzje wspólnego komitetu zapadają w drodze konsensu.
 - 3) Wspólny komitet, złożony z przedstawicieli Unii oraz Wysp Owczych, przyjmuje własny regulamin.
 - 4) Wspólny komitet może podjąć decyzję o powołaniu na poziomie ekspertów na zasadzie ad hoc grupy roboczej/organu doradczego, która(-y) może pomóc w wykonaniu niniejszej umowy.
 - 5) Wspólny komitet zbiera się co najmniej raz w roku oraz gdy wymagają tego szczególne okoliczności, na wniosek którejkolwiek ze Stron. Posiedzenia są organizowane przez gospodarza, którym na przemian jest Unia i rząd Wysp Owczych.
 - 6) Wspólny komitet działa w sposób ciągły poprzez wymianę istotnych informacji za pomocą wszelkich środków komunikacji, w szczególności w odniesieniu do uczestnictwa/działań podmiotów z Wysp Owczych. Wspólny komitet może w szczególności wykonywać swoje zadania na piśmie, gdy zajdzie taka potrzeba.

Artykuł 15

Przepisy końcowe

- 1) Niniejsza umowa wchodzi w życie w dniu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu ich procedur wewnętrznych niezbędnych do tego celu. Niniejsze rozporządzenie stosuje się z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r.
- 2) Strony mogą stosować niniejszą umowę tymczasowo zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami i prawodawstwem. Tymczasowe stosowanie rozpoczyna się w dniu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu ich procedur wewnętrznych, które są w tym celu niezbędne.
- 3) Jeżeli Wyspy Owcze powiadomią Komisję działającą w imieniu Unii Europejskiej, że nie zakończą wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie niniejszej umowy, niniejsza umowa przestaje być tymczasowo stosowana z dniem otrzymania przez Komisję takiego powiadomienia, a dzień ten stanowi datę zaprzestania stosowania umowy do celów niniejszej umowy.

Decyzje wspólnego komitetu przestają obowiązywać w tym samym dniu.

- 4) Stosowanie odpowiedniego protokołu do niniejszej umowy może zostać zawieszono przez Unię w przypadku częściowego lub całkowitego niewywiązania się z wniesienia wkładu finansowego należnego od Wysp Owczych w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii.

W przypadku braku płatności, który może w znacznym stopniu zagrozić realizacji programu i zarządzaniu odpowiednim programem lub działaniem Unii, Komisja Europejska wysyła formalny monit. W przypadku braku płatności w terminie 20 dni roboczych od daty formalnego monitu Unia powiadamia Wyspy Owcze formalnym pismem o zawieszeniu stosowania odpowiedniego protokołu, które staje się skuteczne 15 dni po otrzymaniu takiego powiadomienia przez Wyspy Owcze.

W przypadku zawieszenia stosowania protokołu podmioty mające siedzibę na Wyspach Owczych nie kwalifikują się do uczestnictwa w procedurach wyboru, które nie zostały zakończone w momencie wejścia w życie zawieszenia. Procedura wyboru zostaje uznana za zakończoną, gdy zostaną zaciągnięte zobowiązania prawne wynikające z takiej procedury.

Zawieszenie nie ma wpływu na zobowiązania prawne podjęte wobec podmiotów z Wysp Owczych w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii przed wejściem w życie zawieszenia. Odpowiedni protokół ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.

Unia niezwłocznie powiadamia Wyspy Owcze o otrzymaniu przez Unię całej kwoty należnego wkładu finansowego. Zawieszenie zostaje zniesione ze skutkiem natychmiastowym po otrzymaniu takiego powiadomienia.

Od dnia zniesienia zawieszenia podmioty z Wysp Owczych ponownie kwalifikują się do udziału w procedurach wyboru rozpoczętych w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii po tej dacie oraz w procedurach wyboru rozpoczętych przed tą datą, w przypadku których nie wygasły terminy składania wniosków.

- 5) Każda ze Stron może rozwiązać niniejszą umowę w dowolnym czasie za pomocą pisemnego powiadomienia o zamiarze jej rozwiązania. Niniejsza umowa może zostać wypowiedziana jedynie w całości.

Rozwiązanie umowy staje się skuteczne po upływie trzech miesięcy kalendarzowych od dnia, w którym pisemne powiadomienie dotrze do adresata. Dzień, w którym rozwiązanie umowy staje się skuteczne, stanowi datę rozwiązania umowy do celów niniejszej umowy.

- 6) W przypadku gdy niniejsza umowa przestaje tymczasowo obowiązywać zgodnie z ust. 3 lub zostaje wypowiedziana zgodnie z ust. 5, Strony uzgadniają, że:
- a) projekty, działania, czynności lub ich części, w odniesieniu do których podjęto zobowiązania prawne w trakcie tymczasowego stosowania lub po wejściu w życie niniejszej umowy oraz zanim niniejsza umowa przestanie obowiązywać lub zostanie rozwiązana, będą kontynuowane do czasu ich zakończenia na warunkach określonych w niniejszej umowie;
 - b) roczna rekompensata finansowa na rzecz odpowiedniego programu lub działania w roku N, podczas którego niniejsza umowa przestaje obowiązywać tymczasowo lub zostaje wypowiedziana, jest wypłacana w całości zgodnie z art. 6 umowy i wszelkimi odpowiednimi zasadami zawartymi w odpowiednich protokołach. W przypadku gdy zastosowanie ma mechanizm dostosowania, wkład operacyjny do odpowiedniego programu lub działania w roku N zostaje dostosowany zgodnie z art. 7 niniejszej umowy. W przypadku programów lub działań, do których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, odpowiedni wkład operacyjny na rok N zostaje dostosowany zgodnie z art. 7 niniejszej umowy i skorygowany zgodnie z jej art. 8. Opłata z tytułu uczestnictwa uiszczona za rok N jako część wkładu finansowego na rzecz danego programu lub działania nie jest dostosowywana ani korygowana.
 - c) jeżeli mechanizm korekty ma zastosowanie po roku, w którym niniejsza umowa przestaje tymczasowo obowiązywać lub zostaje rozwiązana, początkowe wkłady operacyjne na rzecz odpowiedniego programu lub działania wypłacone za lata, w których niniejsza umowa miała zastosowanie, są dostosowywane zgodnie z art. 7. W programach lub działaniach, w przypadku których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, te wkłady operacyjne zostają dostosowane zgodnie z art. 7 i automatycznie skorygowane zgodnie z art. 8.
- 7) Strony ustalają za obopólną zgodą wszelkie inne konsekwencje rozwiązania lub zaprzestania tymczasowego stosowania niniejszej umowy.
- 8) Wszelkich zmian niniejszej umowy dokonuje się wyłącznie na piśmie, za obopólną zgodą Stron. Wejście w życie zmian nastąpi zgodnie z taką samą procedurą, jaka ma zastosowanie do wejścia w życie niniejszej umowy, jak przewidziano w ust. 1 niniejszego artykułu.
- 9) Protokoły stanowią integralną część niniejszej umowy.

Sporządzono w [...] dnia [...] r.

W imieniu Unii Europejskiej,

W imieniu Rządu Wysp Owczych,

Protokół w sprawie stowarzyszenia Wysp Owczych z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (2021–2027)

Artykuł 1

Zakres stowarzyszenia

- 1) Wyspy Owcze uczestniczą jako państwo stowarzyszone we wszystkich częściach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (program „Horyzont Europa”), o którym mowa w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695⁵, realizowanego za pośrednictwem programu szczegółowego ustanowionego decyzją Rady (UE) 2021/764⁶, w ich najbardziej aktualnych wersjach, oraz wnoszą wkład do jego wszystkich części, także poprzez wkład finansowy na rzecz Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii.
- 2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819⁷ oraz decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/820⁸ w ich najbardziej aktualnych wersjach mają zastosowanie do uczestnictwa podmiotów Wysp Owczych we wspólnocie wiedzy i innowacji.

Artykuł 2

Dodatkowe zasady i warunki uczestnictwa w programie „Horyzont Europa”

- 1) Przed podjęciem decyzji, czy podmioty mające siedzibę na Wyspach Owczych kwalifikują się do uczestnictwa w działaniu związanym z aktywnościami strategicznymi, strategicznymi interesami, autonomią strategiczną lub strategicznym bezpieczeństwem UE na podstawie art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/695, Komisja może zażądać konkretnych informacji lub zapewnień, takich jak:
 - a) informacje o tym, czy podmiotom unijnym przyznano lub zostanie przyznany wzajemny dostęp do istniejących i planowanych programów, projektów, działań lub czynności realizowanych na Wyspach Owczych równoważnych z danym programem „Horyzont Europa”;

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

⁶ Decyzja Rady (UE) 2021/764 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiająca program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylająca decyzję 2013/743/UE (Dz.U. L 167I z 12.5.2021, s. 1).

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (wersja przekształcona) (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 61).

⁸ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/820 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na lata 2021–2027: wzmocnienie talentu innowacyjnego i zdolności innowacyjnych Europy oraz uchylająca decyzję nr 1312/2013/UE (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 91).

- b) informacje, czy na Wyspach Owczych istnieje mechanizm monitorowania inwestycji krajowych oraz gwarancje, że władze Wysp Owczych będą zgłaszać i konsultować z Komisją wszelkie możliwe przypadki, w których w ramach stosowania takiego mechanizmu dowiedziały się o planowanych inwestycjach zagranicznych/przejęciu ze strony podmiotu mającego siedzibę poza Wyspami Owczymi lub podmiotu z Wysp Owczych kontrolowanego spoza Wysp Owczych, który otrzymał w ramach programu „Horyzont Europa” finansowanie wspierające działania związane z aktywami strategicznymi, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem Unii, pod warunkiem że Komisja dostarczy Wyspom Owczym wykaz odpowiednich podmiotów z Wysp Owczych po podpisaniu umów o udzielenie dotacji z tymi podmiotami; oraz
- c) gwarancje że żadne z wyników, technologii, usług ani produktów opracowanych w ramach przedmiotowych działań przez podmioty z Wysp Owczych nie będą podlegać ograniczeniom wywozowym do państw członkowskich Unii w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu. Wyspy Owcze udostępnią co roku, w okresie trwania działania i przez cztery lata po zakończeniu działania, aktualny wykaz przedmiotów podlegających krajowym ograniczeniom wywozowym.
- 2) Podmioty z Wysp Owczych mogą uczestniczyć w działaniach Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) na zasadach i warunkach równoważnych zasadom i warunkom mającym zastosowanie do podmiotów z Unii, chyba że konieczne są ograniczenia w celu zapewnienia spójności z zakresem uczestnictwa wynikającym z wykonania ust. 1 niniejszego artykułu.
- 3) W przypadku gdy Unia realizuje program „Horyzont Europa” poprzez zastosowanie art. 185 i 187 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Wyspy Owcze i podmioty z Wysp Owczych mogą brać udział w strukturach prawnych tworzonych na mocy tych postanowień, zgodnie z aktami prawnymi Unii, które zostały lub zostaną przyjęte w celu ustanowienia tych struktur prawnych.
- 4) Prawa Wysp Owczych do reprezentacji i do uczestnictwa w Komitecie Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji i jego podgrupach są takie same jak prawa mające zastosowanie do odpowiedniej kategorii państw stowarzyszonych.
- 5) Przedstawiciele Wysp Owczych mają prawo uczestniczyć jako obserwatorzy w Radzie Gubernatorów JRC bez prawa głosu. Z zastrzeżeniem tego warunku, taki udział odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich Unii i obejmuje prawo do zabierania głosu oraz procedury otrzymywania informacji i dokumentacji w odniesieniu do kwestii, która dotyczy Wysp Owczych.
- 6) Wyspy Owcze mogą uczestniczyć w konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 723/2009⁹, w jego najbardziej aktualnej wersji, oraz zgodnie z aktem prawnym ustanawiającym ERIC.
- 7) Strony dołożą wszelkich starań w ramach istniejących przepisów, aby ułatwiać swobodny przepływ i pobyt osób uczestniczących w działaniach objętych niniejszym protokołem oraz transgraniczny przepływ towarów i usług przeznaczonych do wykorzystania w tych działaniach.

⁹ Zob. rozporządzenie Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) (Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1).

- 8) Wyspy Owcze wprowadzają wszelkie niezbędne środki, w stosownych przypadkach, w celu zapewnienia, aby towary i usługi nabyte na Wyspach Owczych lub przywiezione na Wyspy Owcze, które są częściowo lub w całości finansowane na podstawie umów o udzielenie dotacji lub umów zawieranych w celu realizacji działań zgodnie z niniejszym protokołem, zostały zwolnione z należności celnych, należności celnych przywozowych oraz innych opłat fiskalnych, w tym VAT, stosowanych na Wyspach Owczych.

Artykuł 3

Wzajemność

Osoby prawne z siedzibą w Unii mogą uczestniczyć w programach, projektach, działaniach, czynnościach lub ich częściach Wysp Owczych równoważnych z programem „Horyzont Europa”, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wysp Owczych.

Niewyczerpujący wykaz równoważnych programów, projektów, działań, czynności lub ich części realizowanych na Wyspach Owczych znajduje się w załączniku II do niniejszego protokołu.

Finansowanie przez Wyspy Owcze osób prawnych mających siedzibę w Unii podlega obowiązującym przepisom ustawowym i wykonawczym Wysp Owczych regulującym funkcjonowanie programów, projektów, działań lub czynności w zakresie badań naukowych i innowacji lub ich części. W przypadku gdy nie zapewniono finansowania, podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programie we własnym zakresie.

Artykuł 4

Otwarta nauka

Strony wzajemnie promują i wspierają praktyki w zakresie otwartej nauki w swoich programach, projektach, działaniach lub czynnościach lub ich częściach zgodnie z zasadami programu „Horyzont Europa” oraz mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wysp Owczych.

Artykuł 5

Szczegółowe przepisy dotyczące wkładu finansowego, mechanizmu dostosowania i mechanizmu automatycznej korekty

- 1) W odniesieniu do wkładu operacyjnego Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” stosuje się mechanizm dostosowania i mechanizm automatycznej korekty.
- 2) Mechanizm automatycznej korekty opiera się na wynikach działań Wysp Owczych i podmiotów z Wysp Owczych w tych częściach programu „Horyzont Europa”, które są wdrażane za pomocą procedur konkurencyjnych.

- 3) Szczegółowe zasady stosowania mechanizmu automatycznej korekty określono w załączniku I do niniejszego protokołu.

Artykuł 6

Przepisy końcowe

- 1) Protokół pozostaje w mocy tak długo, jak będzie to konieczne w celu zakończenia wszystkich projektów, działań lub czynności lub ich części finansowanych z programu „Horyzont Europa”, wszystkich czynności niezbędnych do ochrony interesów finansowych Unii oraz wypełnienia wszystkich zobowiązań finansowych wynikających z realizacji niniejszego protokołu między Stronami.
- 2) Załączniki do niniejszego protokołu stanowią jego integralną część.

Załącznik I: Zasady dotyczące wkładu finansowego Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” (2021–2027)

Załącznik II: Wykaz równoważnych programów, projektów, działań, czynności lub ich części realizowanych na Wyspach Owczych

ZAŁĄCZNIK I

Zasady dotyczące wkładu finansowego Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” (2021–2027)

I. Obliczenie wkładu finansowego Wysp Owczych

- 1) Wkład finansowy Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” jest ustalany co roku, proporcjonalnie do – oraz na zasadzie uzupełnienia – kwoty dostępnej w każdym roku w budżecie Unii z tytułu środków na zobowiązania niezbędnych do zarządzania programem „Horyzont Europa”, jego realizacji i funkcjonowania, podwyższonej zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej umowy.
- 2) Opłata z tytułu uczestnictwa Wysp Owczych jest ustalana i wprowadzana stopniowo zgodnie z art. 6 ust. 4 i 8 niniejszej umowy.
- 3) Zgodnie z art. 6 ust. 6 niniejszej umowy początkowy wkład operacyjny wnoszony przez Wyspy Owcze z tytułu uczestnictwa w programie „Horyzont Europa” zostanie obliczony dla odpowiednich lat budżetowych poprzez zastosowanie dostosowania do klucza do ustalenia wkładu.

Dostosowanie klucza do ustalenia wkładu przedstawia się następująco:

klucz do ustalenia wkładu dostosowanego = klucz do ustalenia wkładu × współczynnik

Współczynnik stosowany do powyższego obliczenia w celu dostosowania klucza do ustalenia wkładu wynosi 0,4.

- 4) Wkład operacyjny Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” dostosowuje się zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 7 niniejszej umowy.

II. Automatyczna korekta wkładu operacyjnego Wysp Owczych

- 1) Do obliczania automatycznej korekty, o której mowa w art. 8 niniejszej umowy i w art. 5 niniejszego protokołu, stosuje się następujące zasady:
 - a) „dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych” oznaczają dotacje przyznawane w drodze zaproszeń do składania wniosków, w przypadku których beneficjentów końcowych można zidentyfikować w momencie obliczania automatycznej korekty. Wyklucza się wsparcie finansowe dla osób trzecich określone w art. 204 rozporządzenia finansowego;
 - b) w przypadku podpisania zobowiązania prawnego z konsorcjum kwoty wykorzystane do ustalenia początkowych kwot zobowiązania prawnego są łącznymi kwotami przyznanymi beneficjentom będącym podmiotami z Wysp

Owczych zgodnie z orientacyjnym podziałem budżetu określonym w umowie o udzielenie dotacji;

- c) wszystkie kwoty zobowiązań prawnych odpowiadające dotacjom przyznawanym w ramach procedur konkurencyjnych ustala się przy użyciu elektronicznego systemu Komisji Europejskiej eCorda i pobiera w drugą środę lutego roku N+2;
- d) „koszty nieinterwencyjne” oznaczają koszty programu inne niż dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych, w tym wydatki na wsparcie, administrację dotyczącą poszczególnych programów, inne działania¹⁰;
- e) kwoty przyznane organizacjom międzynarodowym jako podmiotom prawnym będącym beneficjentem końcowym¹¹ uznaje się za koszty nieinterwencyjne.

2) Mechanizm ten stosuje się w następujący sposób:

- a) automatyczne korekty za rok N w odniesieniu do wykonania środków na zobowiązania na rok N, podwyższone zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej umowy, stosuje się na podstawie danych dotyczących roku N i roku N+1 z e-Corda, o których mowa w pkt II ppkt 1 lit. c) niniejszego załącznika, w roku N+2, po zastosowaniu do wkładu Wysp Owczych do programu „Horyzont Europa” wszelkich dostosowań zgodnie z art. 7 niniejszej umowy. Uwzględnioną kwotą będzie kwota dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych, w odniesieniu do których przy obliczaniu korekty dostępne są dane.
- b) Począwszy od roku N+2 i do 2029 r. kwotę automatycznej korekty oblicza się dla roku N, przyjmując różnicę między:
 - (i) łączną kwotą dotacji przyznanych w ramach procedur konkurencyjnych Wyspom Owczym lub podmiotom z Wysp Owczych jako zobowiązania zaciągnięte ze środków budżetowych na rok N a
 - (ii) kwotą dostosowanego wkładu operacyjnego Wysp Owczych na rok N pomnożoną przez stosunek:
 - A. kwoty dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych na środki na zobowiązania w roku N, podwyższonej zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej umowy oraz
 - B. sumy wszystkich zatwierdzonych budżetowych środków na zobowiązania w roku N, w tym kosztów nieinterwencyjnych.

¹⁰ Inne działania obejmują w szczególności zamówienia, nagrody, instrumenty finansowe, działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego, składki (OECD, Eureka, IPEEC, MAE, ...), ekspertów (oceniających, monitorowanie projektów) itp.

¹¹ Kwoty przyznane organizacjom międzynarodowym jako podmiotom prawnym będącym beneficjentem końcowym uznaje się za koszty nieinterwencyjne. Nie ma to zastosowania w przypadku, gdy organizacja międzynarodowa jest koordynatorem projektu (zajmuje się dystrybucją środków dla innych koordynatorów).

III. Płatność wkładu finansowego Wysp Owczych, płatność dostosowań dokonanych w odniesieniu do wkładu operacyjnego Wysp Owczych oraz płatność automatycznej korekty mającej zastosowanie do wkładu operacyjnego Wysp Owczych

- 1) Komisja przekazuje Wyspom Owczym możliwie jak najszybciej, a najpóźniej w momencie wystawienia pierwszego wezwania do wpłaty środków w roku budżetowym, następujące informacje:
 - a) kwoty środków na zobowiązania w budżecie Unii ostatecznie przyjęte w odniesieniu do danego roku dla linii budżetowych obejmujących uczestnictwo Wysp Owczych w programie „Horyzont Europa”, podwyższone, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej umowy;
 - b) kwotę opłaty z tytułu uczestnictwa, o której mowa w art. 6 ust. 8 niniejszej umowy;
 - c) od roku N+1 realizacji programu „Horyzont Europa” wykorzystanie środków na zobowiązania odpowiadających rokowi budżetowemu N, podwyższonych zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej umowy, oraz poziom umorzenia;
 - d) w odniesieniu do części programu „Horyzont Europa”, w przypadku której informacje takie są niezbędne do obliczenia automatycznej korekty, poziom zobowiązań zaciągniętych na rzecz podmiotów z Wysp Owczych w podziale na odpowiedni rok środków budżetowych oraz powiązany całkowity poziom zobowiązań.

Komisja przedstawia szacunkowe informacje dotyczące następnego roku określone w lit. a) i b) na podstawie projektu budżetu najszybciej jak to możliwe, a najpóźniej do dnia 1 września roku budżetowego.

- 2) Najpóźniej w kwietniu i czerwcu każdego roku Komisja wystawia Wyspom Owczym wezwanie do wpłacenia środków odpowiadających wkładowi Wysp Owczych wynikającemu z niniejszego protokołu.

W każdym wezwaniu do wpłaty środków przewidziano, że Wyspy Owcze dokonają płatności sześciu dwunastych wkładu nie później niż 30 dni po wystawieniu wezwania do wpłaty środków.

W odniesieniu do pierwszego roku wykonania niniejszego protokołu Komisja wystawi jedno wezwanie do wpłaty środków w terminie 60 dni od podpisania umowy.

- 3) Co roku, począwszy od 2023 r., wezwania do wpłaty środków odzwierciedlają również kwotę automatycznej korekty mającej zastosowanie do wkładu operacyjnego wniesionego za rok N-2.

Wezwanie do wpłaty środków wystawione najpóźniej w kwietniu może również obejmować dostosowania wkładu finansowego wniesionego przez Wyspy Owcze na rzecz realizacji poprzedniego programu ramowego lub poprzednich programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji, w których Wyspy Owcze uczestniczyły, ich funkcjonowania oraz zarządzania nimi.

Za każdy rok budżetowy 2028, 2029 i 2030 kwota wynikająca z automatycznej korekty zastosowanej do wkładów operacyjnych wniesionych przez Wyspy Owcze w latach 2026 i 2027 lub z dostosowań dokonanych zgodnie z art. 7 ust. 8 niniejszej umowy będzie należna Wyspom Owczym lub od Wysp Owczych.

- 4) Wyspy Owcze wnoszą swój wkład finansowy na podstawie niniejszego protokołu zgodnie z pkt III niniejszego załącznika. W przypadku niedokonania przez Wyspy Owcze płatności w wyznaczonym terminie Komisja wysyła oficjalne wezwanie do zapłaty.

Każde opóźnienie wpłaty wkładu finansowego stanowi podstawę do zapłaty przez Wyspy Owcze odsetek od należnej kwoty, naliczanych od terminu wymagalności.

W odniesieniu do należności niezapłaconych w terminie stosuje się stopę odsetek równą stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego podstawowych operacji refinansujących, publikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C, obowiązującej pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, w którym przypada termin płatności, powiększonej o 1,5 punktu procentowego.

ZAŁĄCZNIK II

Wykaz równoważnych programów, projektów, działań i działań lub ich części realizowanych na Wyspach Owczych

Poniższy niewyczerpujący wykaz uznaje się za programy, projekty, działania i czynności Wysp Owczych równoważne z programem „Horyzont Europa”:

- Fundacja na rzecz Badań Wysp Owczych;
- Fundacja Badań nad Rybołówstwem Wysp Owczych.